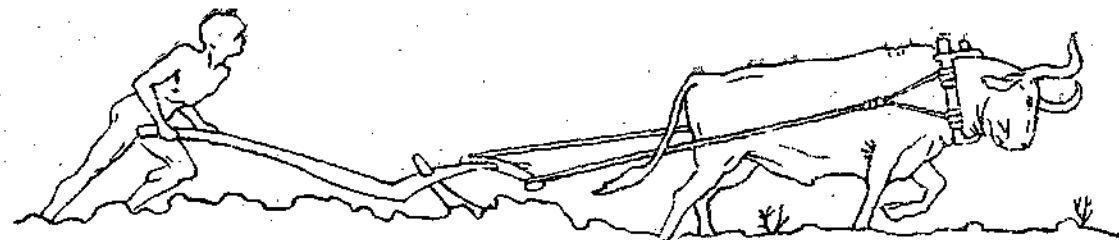

ΜΕ ΤΟ ΦΕΡΓΑΡΙ
ΦΩΤΟΓΡ. Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

ΠΑΝΔΘΗΝΑΪΔ

ΕΤΟΣ ΙΒ' 30 Α-
ΠΡΙΑΙΟΥ 1912

ΣΚΙΤΣΑ

Τὸν παλαιὸ καιρὸ, στὴν Ἀραβία, ἐγίνοντο ἰκάθε χρόνον ἀγῶνες ποιητικοὶ στὸ Ὁχάζ, τρεῖς ἡμέρες μακρὰ ἀπὸ τὴ Μέκκα. Ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς χώρας συναθροίζονται οἱ διαγωνιζόμενοι. Ὁ ποιητὴς ποὺ ἐπαινεῖ τὸ βραβεῖο, εἶχε τὴν τιμὴν αὐτὴ, νὰ κρεμάσῃ, γραμμένο μὲ γράμματα χρυσά, τὸ ποίημά του στὸν τοῖχο τοῦ Κααβὰ, ποὺ ἦταν τὸ ἱερὸν τοῦ Χεζάζ.

Μοαλλάκατ λέγονται τὰ ἔργα τῶν ἑπτὰ πιὸ παλαιῶν ποιητῶν ποὺ λάμπρυναν τὴν ἀραβικὴ φιλολογία τῆς προϊσλαμικῆς ἐποχῆς, ὅπου οἱ Ἀραβες τὴν ἀποκαλοῦν περίοδον ἀμαθείας. Ἡ ἔμπορσιὰ τῶν τραγουδιῶν μοιάζει τὴν πρωτόγονη νομαδικὴ ζωὴ ποὺ τὰ ἐμπνέει. Συναγμένοι τὸ βράδυ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νέοι καὶ νέες, διηγοῦνται πολεμικὰ κατορθώματα, ἐπεισόδια τῆς φυλῆς, ἐρωτικὰς περιπέτειες. Ἡ λύρα τοῦ ποιητοῦ θὰ γίνῃ ἡχὸς τῆς ἀνδρείας, τοῦ θανάτου, τοῦ ἔρωτος, ποὺ πάντα κ' αἰώνια θὰ συγκινοῦν κάθε λαόν.

***

Ἡ κοινωνία εἶναι μικρὴ, ἀσημάτιστη. Οὔτε γεγονότα, οὔτε μεγάλοι πόλεμοι, οὔτε πολιτισμὸς ποὺ νὰ κλείνῃ μέσα του τὴ μελέτη καὶ τὴν πρόοδο. Ἡ ἀγάπη, ἡ ἐκδίκησης, ἡ θρησκεία γεννοῦν τὸ μόνον ποιητικὸν εἶδος, τὸ λυρικόν. Καθαρῶς ὑποκειμενικὴ ἢ ἀραβικὴ ποίησις, ἢ πρὸ τοῦ Μωάμεθ, ἀποδίδει ὠραία λουλούδια. Ποιητὴς καὶ μαζὶ πολεμιστὴς. Τὴ νίκη τῆς φυλῆς του, τὴς ἀρετῆς τῆς, αὐτὸς θὰ τὴς ἔμνηση μὲ τοὺς στίχους του, ὅταν καταθέσῃ τὸ ὄπλο, νὰ χαρῆ γιὰ λίγον καιρὸ τοῦ σπιτιοῦ τῆ γαλήνης.

«Ἐνα βουνὸ ψηλὸ, πεντάψηλο, ποὺ τὸ μάτι δὲν φτάνει τὴν κορυφὴν, προφυλάει κάτω ἀπὸ

»τὴ σκιά του ἐκείνους ποὺ ἐρχονται νὰ ζητή-
»σουν τὴν προστασία μας.

»Γιὰ μᾶς ὁ θάνατος δὲν εἶναι ντροπὴ, ὅπως
»γιὰ τὴ φυλὴ τῶν Ἀμερ καὶ τῶν Σαμπούλ.

»Ἡ ἀγάπη τοῦ θανάτου φέρνει γλήγορα τὸ
»τέλος μας· ἐκείνοι ὅμως ποὺ μισοῦν τὸν θά-
»νατο, ζοῦν χρόνια πολλὰ.

»Κανεὶς ἀπὸ μᾶς δὲν πέθανε πάνω στὸ
»στρώμα. Καὶ ὅμως, μέρα δὲν περνᾷ χωρὶς
»ἕνας ἀπὸ τοὺς δικούς μας νὰ πεθάνῃ.

»Ἡ κόψη τοῦ σπαθιοῦ εἶναι ὁ δρόμος ποὺ
»τραβοῦν οἱ ψυχές μας· ἄλλον δρόμο δὲν γνω-
»ρίζουν.

»Μοιάζομε μὲ τὸ νερὸ τῆς βροχῆς, ποὺ εἶναι
»ἀφῆλιμο σὲ ὅλους· κανεὶς ἀπὸ μᾶς δὲν λογα-
»ριάζει τὸν ἑαυτό του.

»Ἡ φωτιὰ ποὺ ἀνάβομε κάθε βράδυ, ποτὲ
»δὲν σβίβει χωρὶς κάποιος νὰ μᾶς ζητήσῃ φι-
»λοξενία· καὶ ποτὲ ξένος δὲν εἶχε λόγο καιρὸ
»γιὰ μᾶς».

Μεταφράζω, χωρὶς τάξι, μερικὰς μόνον στρο-
φές. Τὸ βουνὸ τὸ ψηλὸ, ποὺ μὲ τὴ σκιά του θὰ
σκεπάσῃ ἐκείνους ποὺ θὰ ζητήσουν καταφύγιο
στὴ γενναία φυλὴ, τί ὠραία ποὺ συμβολίζει τὴ
δύναμι καὶ τὴν πεποίθησι στὴν ἀνδρεία τους.
Γνωμικὰ, στερεωμένα πάνω στὸν ἠθικὸ νόμο
καὶ στὴν εὐγένεια τῆς ψυχῆς, σὰν δυὸ κολόνες
στολίζουν στὴν ἀρχὴ τὸ ποίημα. Δίνουν ἔτσι
τὴ μεγαλοπρέπεια τῆς ἀρχαίας ὁδῆς. Αὐτὲς οἱ
σκέψεις καὶ οἱ ζωγραφικὰς ποὺ ἀκολουθοῦν. Ὁ

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ —

Οχι; Ξ, τότε λοιπόν όσο γι' αυτό δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο. Αφήστε με τώρα να εξακολουθήσω πάρα κάτω: Δεν πρέπει να νομίζετε πως εγώ στέκομαι τόσο πιά ψηλά από σας, ώστε γι' αυτόν τον λόγο να είναι αδύνατον. Δεν θέλω να σας κρύψω τίποτα, σε πολλά πράγματα δεν είμαι όπως έπρεπε να ήμουν, ναι, ακούσατε κι' εσείς σήμερα το βράδυ τί είπε η κυρία Κιελανδ. Ίσως ν' ακούσατε κι' από άλλους ανθρώπους στην πόλι τί κακός πού είμαι σε μερικά πράγματα. Μερικές φορές με κάνουν και πιο κακόν παρά ό,τι είμαι, μα κατά βάθος έχων δικαιο διαν λέγουν πως είμαι άνθρωπος με μεγάλη ελαττώματα. Επομένως εσείς με την αγνή σας ψυχή και με τις καλές παιδικές σας σκέψεις στέκεστε πολύ πολύ πιο ψηλά από έμένα, και όχι το αντίθετο. Μα εγώ θα σας υποσχόμουν πως θα ήμουν πάντα καλός μαζί σας: μπορείτε να με πιστέψετε, δεν θα ήτον κόπος για μένα, θα μου ήτον ή πιο μεγάλη χαρά να σας κάνω χαρούμενη... Εκτός αυτού, άλλο ένα πράμα: ίσως φοβάστε τί θα πη ό κόσμος; Λοιπόν, πρώτα πρώτα ό κόσμος πρέπει να τήπαινε απόφασι πως είστε γυναίκα μου: μάλιστα και εδώ σ' αυτήν την εκκλησία, αν θέλετε. Έπειτα, έχει κι' άλλος άρκετά για να μιλήση ό κόσμος εδώ, όλοι τήχουν παρατηρήσει πως σας έχω ανταμώσει μερικές φορές και πως σήμερα το βράδυ στην αγορά ήμουν τόσο μαζί σας. Λοιπόν, όσο γι' αυτό, δεν έχει φόβο να πη κανείς τίποτα περισσότερο. Κ' έπειτα, μα τον Θεό, τί πειράζει κι' άλλος; Έπρεπε να σας είναι εντελώς αδιάφορο τί λέει ό κόσμος... Κλαίτε; Καλή μου, πητε μου, είστε λυπημένη πού σήμερα το βράδυ έκανα να μιλήση ό κόσμος για σας;

— Όχι, δεν είναι αυτό.

— Λοιπόν τί είναι;

— Η Μάρθα δεν άπαντιά.

Του Νάγκελ τούρχεται μια ιδέα και ρωτά: — Βρίσκετε πως φάνηκα κακός μαζί σας; Όμως δεν ήπιατε πολύ σαμπάνια. Βέβαια ούτε δύο ποτήρια δεν ήπιατε. Ίσως σας ήρθε ή ιδέα πως εγώ περίμενα να έπωφεληθώ την ευκαιρία πού θα πίνατε λίγο κρασί για να σας κάνω να ενδόσετε πιο γλήγορα; Γι' αυτό κλαίτε;

— Όχι, όχι, καθόλου.

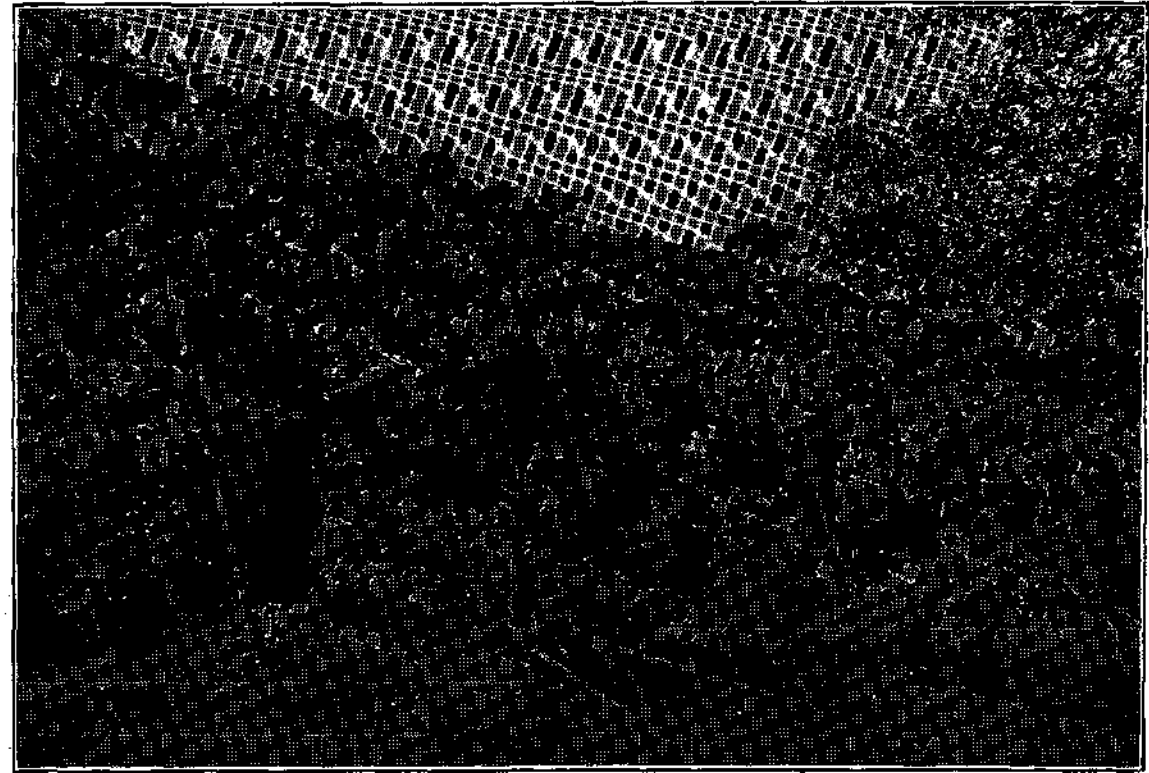
— Λοιπόν γιατί κλαίτε;

— Δεν ξέρω.

— Όμως δεν νομίζετε καθόλου πως θέλω εγώ να σας γελάσω; Μα τον Θεό, ό,τι λέω το λέω τίμια κι' αληθινά, πιστέψτε με!

— Ναι, σας πιστεύω μα αισθάνομαι τόσο αλλοιώτικη. Μπορεί... δεν μπορεί αλήθεια να το θέλετε.

Πώς, το θέλει! λέει. — Και πάλι της το έξηγει πιο καλά, ενώ κάθεται κοντά της και της βασιτά το χέρι, το λιγνό αδύνατό της χέρι, κ' ή βροχή χτυπά στα τζάμια. Της μιλά σιγά: Θα ιδή, λέει, θα ήταν τόσο ώραία! Θάφηναν μακριά, πολύ μακριά, ό Θεός ξέρει πού και θα κρύβονταν πού κανείς να μην ήξερε πού είναι, Ξ; Έπειτα θ' αγοράζαν μια μικρή καλύβα και λίγη γη σ' ένα δάσος, σ' ένα πολύ ώραίο δάσος, ή όπου άλλου ήθελαν. Και θα ήταν δικό των το κτήμα των και θα τώλεγαν «Εδέμ» κ' εκείνος θα το φρόντιζε, άχ, πως θα το φρόντιζε! Έπειτα, μπορεί να τύχαινε καμιά φορά να ήταν εκείνος λίγο λυπημένος: ναι, μπορεί να τύχαινε: καμιά θύμησι πού θα του ήρχετο, κάτι λυπηρό άπ' την ζωή του πού θα έσυλλογίζετο! Μα τότε θα ήταν υπομονητική μαζί του, Ξ; Κι' αυτός θα προσπαθούσε να της δείχνη πολύ την λύπη του, ναι, το υπόσχεται. Θα εκάθετο μόνος και θα έσυλλογίζετο την λύπη του, ή θάφηνε και θα πήγαινε πιο μακριά μέσα στο δάσος κ' έπειτα σε λίγο θα γυρνούσε πάλι. Μα ποτέ δεν θάπρεπε κανένας σκληρός λόγος μέσα στην καλύβα τους! Και θα την στολίζαν με τα πιο ώραία άγρια φυτά και με πέτρες πού θα τις μάζευαν αυτοί: το πάτωμα θα το έστρωναν με σκίνους αυτός θα τους μάζευε και θα τους έφερνε σπίτι. Και τα Χριστούγεννα πάντα θάβαζαν έξω άπ' την πόρτα και για τα πουλάκια ένα πανεράκι με κριθάρι. Τί γλήγορα πού θα περνούσε ό καιρός και τί εύτυχές πού θα ήταν! Πάντα θα ήταν μαζί, θάβγαιναν και θάμπαιναν μαζί και ποτέ δεν θα χωρίζονταν: το καλοκαίρι θάκαναν μαρινούς περιπάτους και θα παρατηρούσαν πως τα δέντρα και τα χόρτα μεγάλωναν από τον έναν χρόνο στον άλλο. Ναι, κι' όταν θα ήρχετο κανένας ξένος, ή κανένας περαστικός, Θεέ μου, πόσα καλά θα τούκαναν! Θα είχαν και βράδια κι' αγελάδες, ώραία μεγάλα ζώα πού θα τα μάθαιναν να τρώνε άπ' το χέρι τους, κι' όταν εκείνος θάσκαβε και θα φύτευε, εκείνη θα φρόντιζε τα ζώα...

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΚΟΠΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΡΧΗΓΟΥΣ ΤΩΝ

ΦΩΤΟΓΡ. Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

— Ναι, είστε ή Μάρθα. Έτσι φυσικά, χωρίς να το σκεφθώ, το είπα το ναι, κ' εκείνος το άκουσε κ' εξακολούθησε:

Λοιπόν, θα είχαν και μια μέρα την εβδομάδα πού θα πήγαιναν στο κνήγι ή στο ψάρεμα, κ' οι δύο μαζί, χέρι χέρι, εκείνη με κοντό φόρεμα και με μια ζώνη στη μέση, εκείνος χωρίς σακάκι με μια μπλούζα. Και θα τραγουδοούσαν, θα φώναζαν δυνατά, πού να ήχουσε μέσα στο δάσος! Έ; και θα πήγαιναν χέρι χέρι;

— Ναι, είχε πάλι ή Μάρθα, και τα μάτια της γυάλιζαν.

Σιγά σιγά την συνεπήρε: της τάλεγε όλα έτσι καθαρά όπως τα εκέπιετο, κάθε λεπτομέρεια της έλεγε. Ακόμα κι' αυτό της έλεγε πως έπρεπε, να βρούν ένα μέρος πού να είχε νερό: μα γι' αυτό θα φρόντιζε αυτός, για όλα θα φρόντιζε, να του έχη εμπιστοσύνη. Έχει δύναμι άρκετή για να καθαρίση ένα κομμάτι γη και μέσα στο πιο πυκνό δάσος για τό σπίτι τους: έχει δυο γροθιές: νά, κυτάζε τί δύναμι!... Και γελώντας παρέβαλλε τα δικά του χέρια με τα δικά της τα τρυφερά.

Τόν άφηγε να λέη ό,τι ήθελε: ακόμα κι' όταν της χάιδευε το μάγουλο, εκάθετο ήσυχη και τον εκύταζε. Έπειτα την ρώτησε, με το στόμα του κοντά στο αυτί της, αν λοιπόν το αποφασίζη και αν θέλη κ' εκείνη άπήνησε: ναι — μ' έναν τόνο σκεπτικό, όνειρεμένο, σιγανό. Μ' άμέσως πάλι άρχισε να κλονίζεται: όταν το συλλογίζεται, λέει, της φαίνεται αδύνατον. Πως μπορεί εκείνος να το θέλη! Τί ήτον εκείνη!

Και πάλι την έπεισε πως το θέλει, πως το θέλει μ' όλην του την θέλησι. Μαζί του δεν θα είχε να υποφέρει από τίποτα, αν και ίσως τον πρώτο καιρό θα έδυσκολεύοντο λίγο: μ' αυτός θα εργαζέτο και για τους δύο, να μη φοβάται. Μια δλόκληρη ώρα της μιλούσε κ' έλεγε, όσπου παραμέρισε όλην της την αντίστασι. Εκείνη δυο φορές σ' όλο αυτό το διάστημα έβαλε τα χέρια μπρός στο πρόσωπό της κ' έλεγε: Όχι! Όχι! Μα πάλι του ένέδιδε, μελετούσε το πρόσωπό του και καταλάβαινε πως δεν ήτον νίκη μιάς στιγμής πού ήθελε να νικήση εκείνος! Λοιπόν με την ευχή του Θεού, άφου το ήθελε τόσο! Την είχε νικήσει, δεν ώφελοόσε πια

* Η άρχή εις το τεύχος της 31 Μαΐου 1911.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ

ΦΩΤΟΓΡ. Κ. Α.

ν' αντιτίθεται. 'Επί τέλους τοῦ εἶπε ἕνα καθαρὸ Ναι.

Τὸ φῶς πῆγαινε νὰ σβύσῃ κ' οἱ δύο ἐκάθοντο ἀκόμα στὶς θέσεις των καὶ βαστοῦσαν τὰ χέρια καὶ μιλοῦσαν. 'Εκείνη ἔτρεμε ἀπ' τὴν συγκίνησι, τὰ δάκρυα τῆς ἤρχονταν ὅλο στὰ μάτια, μὰ χαμογελοῦσε.

'Εκείνος εἶπε: 'Όσο γιὰ τὸν Μινούττα, εἶμαι βέβαιος πὼς ζήλευε σήμερα στὴν ἀγορά.

— Ναι, ἀπήντησε εκείνη ἴσως νὰ ζήλευε. Μὰ τί νὰ γίνῃ!

— Ναι, βέβαια — τί νὰ γίνῃ!... Ἐρεῖς, θὰ ἤθελα σήμερα τὸ βράδυ νὰ σοῦ κάνω κάτι νὰ χαρῆς; τί νὰ σοῦ ἔκανα; Πές μου κάτι, ζήτησε κανένα πράμα! "Αχ, εἶσαι πολὺ καλὴ εὐ, ἀγάπη μου, ποτὲ δὲν ζητᾷς τίποτα! Ναι, Μάρθα, μὴ ξεχνᾷς αὐτὸ πού σοῦ λέω τώρα: ἐγὼ θέλω τὸ καλό σου, θὰ προσπαθῶ νὰ μαντεύω τίς ἐπιθυμίες σου καὶ θὰ σὲ φροντίζω ὡς στὴν τελευ-

ταία μου ὦρα. 'Αγάπη μου, δὲν τὸ ξεχνᾷς, ἔ; Καὶ ποτὲ δὲν θὰ πῆς πὼς δὲν κράτησα τὴν ὑπόσχεσί μου.

'Ητον τέσσερις ἡ ὦρα.

Σηκώθηκαν ἐκείνη τὸν ἐπλησίασε κ' ἐκείνος τὴν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του. 'Εβαλε ἐκείνη τὸ χέρι τῆς γύρω στὸν λαιμό του κ' ἔμειναν ἔτσι μιὰ στιγμή. 'Η φοβισμένη τῆς καρδιά χτυποῦσε δυνατὰ τὴν αἰσθάνετο ἐκείνος καὶ τῆς χαϊδεύε ἦσυχά τὰ μαλλιά. 'Ηταν σύμφωνοι.

'Εκείνη τότε ἄρχισε:

— 'Όλην τὴν νύχτα θὰ μένω ἀγρυπνῆ καὶ θὰ σκέπτομαι. Καὶ ἴσως θὰ σὲ ἴδω αὔριο; 'Αν θέλῃς;

— Ναι, αὔριο. Βέβαια θέλω! Πότε αὔριο; Νᾶρθω στὶς ὀχτῶ;

— Ναι... θέλεις νὰ φορῶ πάλι αὐτὸ τὸ φόρεμα;

Αὐτὴ ἡ συγκινητικὴ ἐρώτησις, τὸ στόμα τῆς πού ἔτρεμε, τὰ μάτια τῆς πού τὸν κύταζαν, τὸν συγκίνησαν κατάκαρδα. 'Απήντησε:

— 'Αγάπη μου γλυκειά, ὅπως θέλεις! Τί καλὴ πού εἶσαι!... Μὰ σήμερα νὰ μὴ μένης ἀγρυπνῆ, ὄχι. Σκέψου με ἑμένα, κ' ἔπειτα πές καληνύχτα καὶ κοιμήσου! Δὲν φοβάσαι ἐδῶ μόνη σου;

— 'Όχι... Τώρα θὰ βραχῆς ὅταν πᾶς σπίτι.

Κι' αὐτὸ τὸ σκέπτετο πὼς θὰ ἐβρέχετο πού θ' ἄβγαине ἔξω!

— Λοιπὸν νὰ εἶσαι χαρούμενη καὶ κοιμήσου καλὰ! τῆς εἶπε.

'Όταν βρέθηκε ἔξω, κάτι θυμῆθηκε καὶ γύρισε καὶ εἶπε:

— 'Ακόμα κάτι ξέχασα; ἔρεῖς δὲν εἶμαι πλούσιος. Μήπως νόμισες πὼς εἶμαι πλούσιος;

— Αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω, εἶπε εκείνη κουνώντας τὸ κεφάλι.

— 'Όχι, δὲν εἶμαι πλούσιος. Μὰ θ' ἀγοράσωμε ἕνα σπιτάκι κι' ὅτι ἄλλο χρειαζόμαστε, τόσο πλούσιος εἶμαι. Καὶ ἀργότερα μὲ τὸν καιρὸ θὰ φροντίσω γιὰ ὅλα, θέλω νὰ ἐργασθῶ, γι' αὐτὸ ἔχω τὰ χέρια μου... Δὲν εἶσαι ἀπογοητευμένη ἐπειδὴ δὲν εἶμαι πλούσιος, ἔ;

Εἶπε ὄχι καὶ τοῦ πῆρε πάλι τὰ χέρια καὶ τᾶσφιξε. 'Επειτα τῆς εἶπε νὰ κλειδώσῃ καλὰ τὴν πόρτα τῆς κ' ἐβγήκε ἔξω στὸν δρόμο.

'Ελεφτε ποτάμι ἡ βροχὴ κ' ἦτον πολὺ σκοτεινά.

Δὲν πῆγε στὸ ξενοδοχεῖο, μόνο πῆρε τὸν δρόμο τοῦ δάσους πρὸς τὴν ἐκκλησία. Περπατοῦσε ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας καθὼς ἦτον βαθὺ σκότος, μόλις μποροῦσε νὰ διακρίνῃ τίποτα. Σὲ λίγο ἐβράδυνε τὰ βήματά του ἔφυγε ἀπ' τὸν δρόμο καὶ πῆγε ψηλαφητὰ ὡς σ' ἕνα μεγάλο δέντρο. 'Ητον μιὰ λεῖκα. 'Εδῶ στάθηκε.

'Ο ἄνεμος φυσοῦσε μέσ' στὰ δέντρα ἡ βροχὴ κέφτει ὡς κατακλεισμός· ἐκτὸς ἀπὸ τὴ βροχὴ ὅλα γύρω εἶναι νεκρὰ καὶ ἦσυχά. Ψιθυρίζει κάτι λέξεις, ἕνα ὄνομα, λέγει: Δάγνη, Δάγνη, σιωπᾷ, ἔπειτα τὸ λέγει πάλι. Σὲ λίγο μιᾶ πὺ δυνατὰ, λέγει: Δάγνη, μὲ δυνατὴ φωνή. Τὸν ἐπρόσβαλε σήμερα τὸ βράδυ, ἔχυσε ὅλην τῆς τὴν περιφορῆσι ἀπάνω του· αἰσθάνεται μέσα στὴν καρδιά του ἀκόμα κάθε λέξι πού τοῦ εἶπε, καὶ ὅμως κάθεται ἐδῶ καὶ μιᾶ γιὰ κείνην. Γονατίζει ἔμπρὸς στὸ δέντρο, βγάζει τὸν σουγιά του καὶ χαραῖει στὰ σκοτεινὰ τῶνομά τῆς ἀπάνω στὸν κορμῶ.

Κάθεται καὶ χαραῖει, καὶ μὲ τὸ χέρι αἰσθάνεται τὰ γράμματα, χαραῖει πάλι καὶ μὲ τὸ χέρι πάλι κυτᾶζει τὰ γράμματα, ὡς πού τελειώνει...

'Ενόσω ἐργάζετο ἔτσι, εἶχε βγάλει τὸν σκουφό του.

'Όταν γύρισε πάλι στὸν δρόμο, στάθηκε, σκέφθηκε μιὰ στιγμή καὶ πῆγε πάλι πίσω. Βρῆκε πάλι ψηλαφητὰ τὸ δέντρο, περνᾷ τὸ χέρι του ἀπάνω στὸν κορμῶ καὶ βρίσκει πάλι τὰ γράμματα. Γονατίζει πάλι, γέρνει μπροστὰ καὶ φιᾶ αὐτὸ τὸ ὄνομα, αὐτὰ τὰ γράμματα, ὡς νὰ ἦταν νὰ μὴ τὰ ξαναδῆ ποτὲ πιά, ἔπειτα σηκώνεται καὶ φεύγει πάλι βιαστικά.

'Ητον πέντε ἡ ὦρα ὅταν ἔφθασε στὸ ξενοδοχεῖο.

XVII

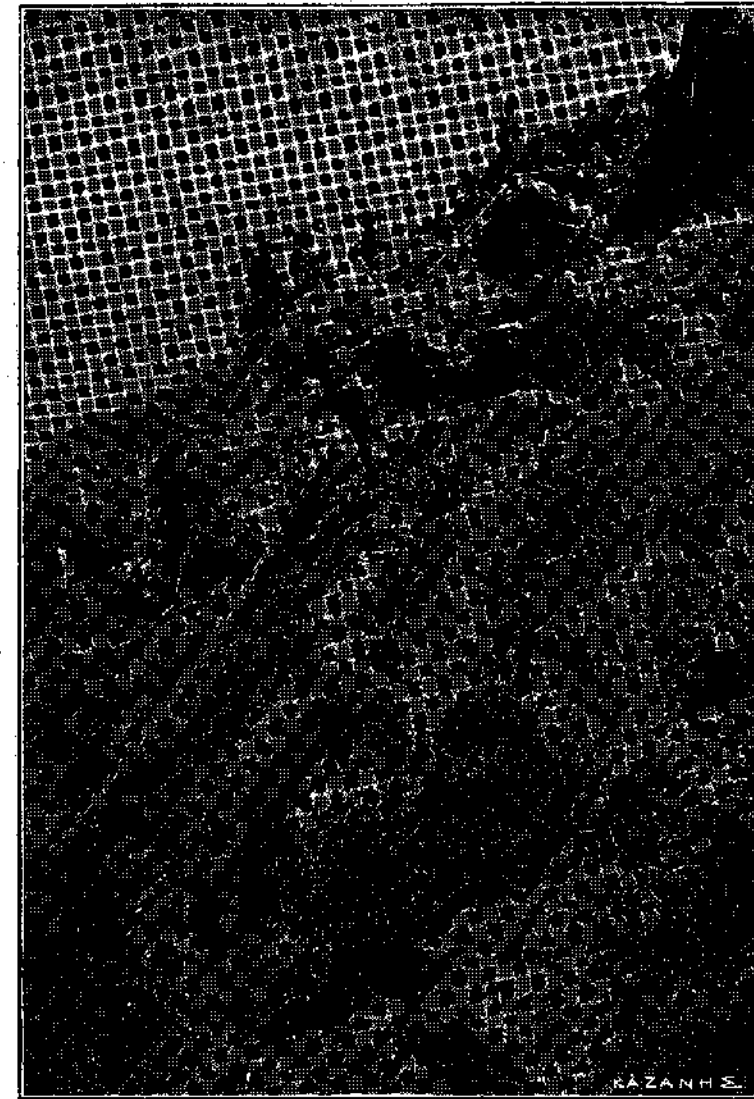
'Η ἴδια βροχὴ, ὁ ἴδιος σκοτεινὸς μελαγχολικὸς καιρὸς καὶ τὴν ἄλλη μέρα. Τὸ νερὸ ποῦ σταζε ἀπ' τὰ κεραμίδια καὶ πού χτυποῦσε στὰ τζάμια, ἦτον ὡς νὰ μὴ ἤθελε νὰ σταματήσῃ ποτέ· οἱ ὥρες περνοῦσαν, πέρασε τὸ πρωῖνὸ κι' ὁ σφραγὸς δὲν ἀνοίγε. Στὸ μικρὸ περιβόλι πού ἦτον πίσω ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο, ὅλα τὰ δέντρα ἦταν γερμένα καὶ τσακισμένα, ὅλα τὰ φύλλα ἦταν πεσμένα κατὰ γῆς, ἀνακατωμένα μὲ λάσπη.

'Ο Νάγκελ ἔμεινε ὅλην τὴν ἡμέρα σπίτι, διάβαζε, περπατοῦσε στὴν κάμαρα ἀπάνω κάτω, ὅπως συνείδηζε καὶ ὅλο κύταζε τὸ ρο-

λοῖ. 'Η μέρα δὲν τελειώνει μὲ ἀνυπομονησία περιμένε νὰ γίνῃ βράδυ.

'Όταν ἦσαν οἱ ὀχτῶ, ἀμέσως βγήκε καὶ πῆγε στὴς Μάρθας. Τὸν ὑποδέχθηκε μὲ λυπημένο καὶ κλαμένο πρόσωπο. Τῆς μίλησε, ἐκείνη τοῦ ἀπαντοῦσε σύντομα ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀποφύγῃ τίς ἐρωτήσεις του καὶ οὔτε τὸν ἐκύταζε. 'Όλο τοῦ ἔλεγε νὰ τὴν συγχωρήσῃ καὶ νὰ μὴν εἶναι θυμωμένος μαζί της.

'Όταν τῆς ἔπιασε τὸ χέρι τῆς, ἄρχισε νὰ τρέμῃ καὶ ἤθελε νὰ τραβηχθῆ, μὰ ἐπὶ τέλους κάθισε κοντὰ του σὲ μιὰ καρέκλα κ' ἔμεινε ἐκεῖ ὡς

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ — ΓΥΜΝΑΣΙΑ

ΦΩΤΟΓΡ. Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΑ-ΠΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

τὴν ὥρα πού σηκώθηκε ὁ Νάγκελ νὰ φύγῃ, μὰ ὀλόκληρη ὥρα. Τί εἶχε συμβῆ; Τὴν ρωτοῦσε, τὴν παρακαλοῦσε νὰ τοῦ πῆ, μὰ ἐκεῖνη δὲν ἤθελε νὰ πῆ τίποτα.

— Ὅχι, ἔλεγε, δὲν εἶναι ἀρρωτῆ. Μόνο τὸ σκέφθηκε καὶ τὸ ξανασκέφθηκε...

Αὐτὸ εἶναι λοιπὸν πού θέλει νὰ πῆ; μετανοοῦσε γιὰ τὴν ὑπόσχεσί της; Ἴσως δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ;

... Ναι... Μὰ νὰ τὴν συγχωρέσῃ καὶ νὰ μὴ θυμώσῃ!... Τὸ σκέφθηκε τὴ νύχτα, ὅλη, ὅλη τὴ νύχτα καὶ ὅλο τῆς εἰσέβητο πιδ ἀδύνατο. Κ' ἔπειτα ρώτησε καὶ τὴν καρδιά της καὶ τῆς φαίνεται πὼς δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀγαπᾷ ὅπως θὰ ἔπρεπε.

Τὸ λοιπὸν!...

Σιγή.

Μὰ δὲν νομίζει πὼς μὲ τὸν καιρὸ θὰ τὸν ἀγαποῦσε; Θὰ τῆς εἶκανε ὅτι καλὸ μποροῦσε; θέλει νὰ τῆς τὸ ἀποδείξῃ; ἄς ζητήσῃ ὅτι θέλει, καὶ νὰ τῆς τὸ κἀνῃ. Εἶχε τέτοια ἐλπίδα πὼς θὰ μποροῦσε ἐπὶ τέλους νὰ χρίσῃ μιὰ καινούρια ζωὴ, κ' ἐχαίρετο τόσο πολὺ. Ἄχ, θὰ ἦτον τόσο, τόσο καλὸς μαζί της!

Ἡ Μάρθα ἐσυγκινεῖτο, ἐσφιγγε τὰ χέρια της στὸ στήθος της, μὰ ὅλο ἐκόνταζε κατὰ γῆς καὶ δὲν ἔλεγε τίποτα.

Μὰ δὲν νομίζει, ἐξακολούθησε ὁ Νάγκελ, πὼς ἐπὶ τέλους θὰ μποροῦσε νὰ τὴν κἀνῃ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ, ἀργότερα ὅταν θὰ ζοῦσαν πάντα μαζί κι' ὅταν θὰ τῆς ἔδειχνε πόσα πράματα θὰ ἐφεύρισκε γιὰ νὰ τὴν κἀνῃ νὰ χαίρεται;

Ἐκεῖνη ψιθύριζε: ὄχι. Καὶ δυὸ δάκρυα κατέβαιναν ἀπ' τὰ μαῦρα της τὰ μάτια.

Σιγή.

Ἔτρεψε ὁ Νάγκελ, οἱ φλέβες στοὺς κροτάφους του φούσκωσαν.

Τί νὰ γίνῃ, λοιπὸν, ἀγάπη μου, τί νὰ γίνῃ! Μὰ νὰ μὴ κλαίῃ γι' αὐτὸ. Δὲν ὀφελεῖ νὰ κλαίῃ, ἄς τὸν συγχωρήσῃ, μόνο πού ἴσως τὴν ἐβάρυνε μὲ τίς παρακλήσεις του. Μ' αὐτὸς πάντα τὸ καλὸ τῆς ἤθελε...

Τοῦπιασε μὲ ὀρμὴ τὸ χεῖρ καὶ τοῦ τὸ βαστοῦσε σφιχτά. Ἐκεῖνος ἀπόρησε πού τὴν εἶδε τόσο ταραγμένη καὶ ρώτησε:

Μήπως ἔχει τίποτα ἀπάνω του πού δὲν τῆς ἀρέσει, πού τῆς κάνει κακό; Ἄν εἶναι στὸ χεῖρ

του, νὰ προσπαθήσῃ νὰ τὸ ἀλλάξῃ. Μήπως δὲν τῆς ἀρέσει πού... .

Τὸν διέκοψε:

— Ὅχι, ὄχι, τίποτα! Μὰ ὅλα εἶναι τόσο περιέργω, κι' οὔτε ξέρω ποιὸς εἶστε π. χ. Ναι, ξέρω πὼς θέλετε τὸ καλὸ μου, μὴ μὲ παρεξηγήσετε...

— Ποιὸς εἶμαι, π. χ., εἶπε καὶ τὴν κύταξε στὰ μάτια. Διὰ μιᾶς μιὰ ἰδέα τοῦ περνᾷ, καταλαβαίνει πὼς κάτι εἶναι πού ἐκλόνησε τὴν ἐμπιστοσύνη της, κάτι ἐχθρικό πού ἤρθε καὶ μπῆκε στὴ μέση μεταξὺ ἐκείνης καὶ αὐτοῦ. Ρωτᾷ:

— Ἦρθε κανεὶς σήμερα ἐδῶ;

Ἐκεῖνη δὲν ἀπαντᾷ.

— Καλὰ, συγχωρήστε με, λέγει ἐκεῖνος, βέβαια δὲν πρέπει καὶ νὰ μ' ἐνδιαφέρῃ, δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς ρωτήσω ἄλλο.

— Ἄχ, αὐτὴ τὴ νύχτα ἤμουν τόσο εὐτυχής! λέγει ἡ Μάρθα. Θεέ μου, πὼς περίμενα νὰ ξημερώσῃ καὶ πὼς περίμενα νὰ σᾶς δῶ κ' ἐσᾶς! Μὰ σήμερα, ἔπειτα, μοῦ ἤρθαν διαταγμοί.

— Ἐνα πῆτε μου, παρακαλῶ: Λοιπὸν δὲν πιστεύετε ἀλήθεια πὼς κάθε πρᾶμα πού σᾶς εἶπα τὸ ἐννοοῦσα τίμια. Ἐχετε ἀμφιβολίες!

— Ὅχι, ὄχι πάντα! Ἄχ, φίλε μου καλέ, μὴ θυμώνετε μαζί μου. Βλέπετε, μοῦ εἶστε τόσο ξένος, δὲν ξέρω τίποτα ἀπὸ σᾶς, παρὰ μόνο αὐτὰ πού μοῦ λέτε. Ἴσως τώρα νὰ λέτε ἀλήθεια ὅτι λέτε, μὰ ἴσως ἔπειτα νὰ τὰ μετανοήσετε ὅλα πού νὰ ξέρω τί ἰδέες θὰ ἔχετε ἀργότερα; Σιγή.

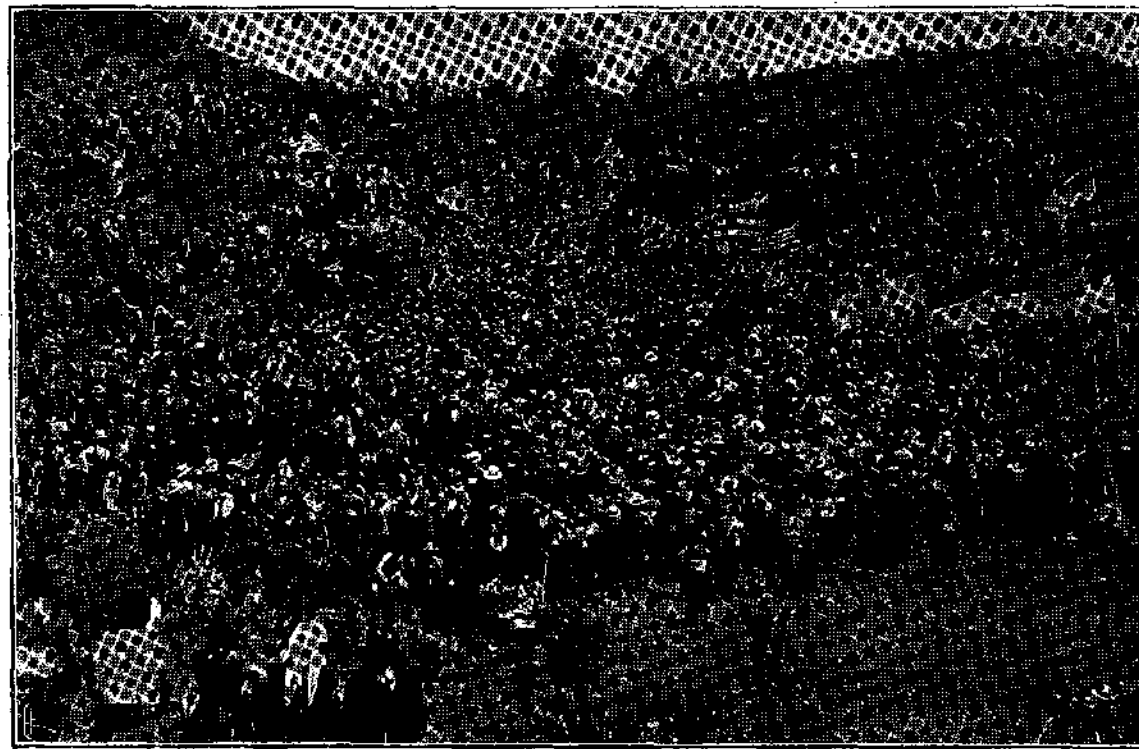
Τότε ὁ Νάγκελ τὴν πιάνει ἀπ' τὸ σαγόνι, τῆς σηκώνει λίγο τὸ κεφάλι καὶ τῆς λέγει:

— Λοιπὸν, καὶ τί ἄλλο εἶπε ἡ κυρία Κιέλλανδ;

Ἡ Μάρθα σάστισε, τὸν κύταξε φοβισμένα καὶ φώναξε:

— Δὲν τὸ εἶπα αὐτὸ, ὄχι τὸ εἶπα; ὄχι, δὲν τὸ εἶπα!

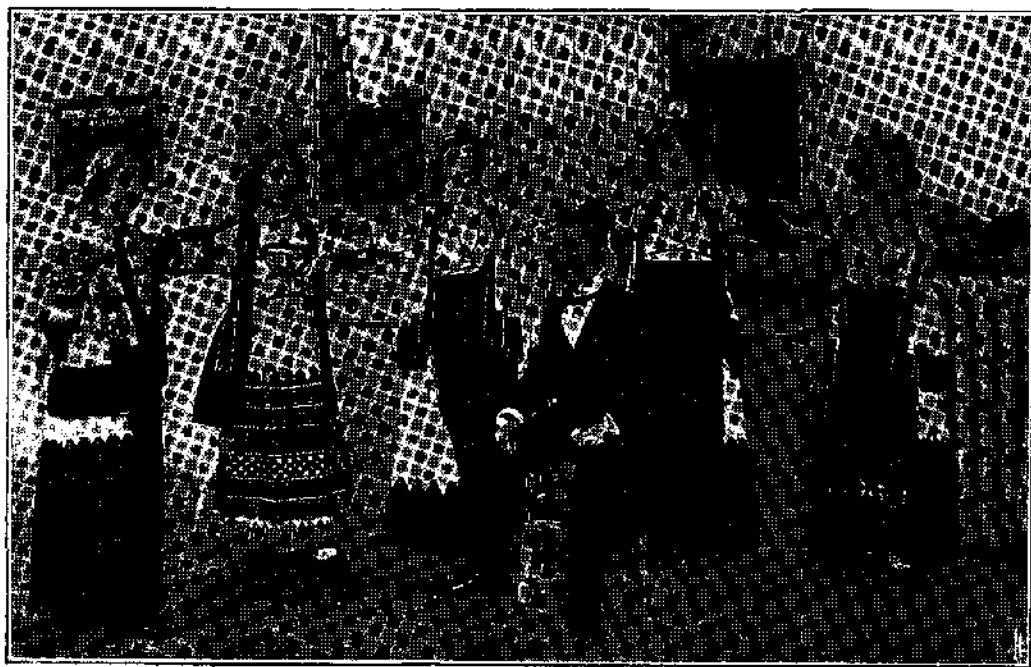
— Ὅχι, ὄχι, δὲν τὸ εἶπατε, εἶπε ἐκεῖνος. Βυθίστηκε σὲ σκέψεις τὰ μάτια του ἀκίνητα κύταξαν ἕνα σημεῖο χωρὶς νὰ βλέπουν. Ὅχι, δὲν εἶπατε πὼς ἦτον ἐκεῖνη, ἐννοία σᾶς, μὴ φοβᾶστε... Καὶ λοιπὸν ἡ κυρία Κιέλλανδ ἀλήθεια ἤρθε ἐδῶ, μπῆκε μέσα σ' αὐτὴν τὴν πόρτα καὶ ἔφυγε πάλι τὸν ἴδιο δρόμο, ἀφοῦ τέλειωσε ἐδῶ τὴν δουλειά της. Βέβαια εἶχε βία νὰ βγῆ ἀμέσως σήμερα μ' αὐτὸν τὸν καιρὸ. Θεέ μου,

ΤΟ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΑ-ΠΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Θεέ μου!... "Αχ, Μάρθα μου, καλή ψυχή, γονατίζω μπροστά σας γιατί είστε καλή! Πιστέψτε με, πιστέψτε με σήμερα το βράδυ πώς είμαι καλός, κ' έπειτα, αργότερα, θα δήτε πόσο λίγο είχα στον νοῦ μου να σ'ας γελάσω. Μή παίρνετε τώρα πίσω την υπόσχεσή σας! Σκεφθήτε το ακόμα μια φορά: θέλετε; Σκεφθήτε το ως αύριο κι' αφήστε νάρθη πάλι να σ'ας ιδῶ. Είμαι ξένος για σ'α, ναι, βέβαια σ'α είμαι ξένος,

κι' όλας πιάσει ρίζες, δεν μπορούσε να τὸ ἐμποδίση, δὲν μπορούσε πιά νὰ τὴν κἀνῃ νὰ τὸν πιστέψῃ. Καὶ μὲ πόνο ἐνοιῶθε πὼς τοῦ ξέφευγε ὅλο πιὸ μακρυνά, πιὸ μακρυνά, ἐνῶ ἐκεῖνος τῆς μιλοῦσε. Μὰ γιατί ἐκλαίει ἔτσι; Τί ἦτον πού τὴν βασάνιζε; Καὶ γιατί δὲν τοῦ ἀφῆνε τὸ χεῖρ του; "Ἐφερέ πάλι τὸν λόγο γιὰ τὸν Μινούττα: ἤθελε νὰ τὴν δοκιμάσῃ. ἤθελε νὰ τὴν κἀνῃ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ξανάρθῃ κι' αὐριο, ἀφοῦ

Οἱ χοροὶ τῆς «Τέχνης» κατὰ τὰς δοκιμὰς. Εἰς τὸ μέσον ὁ διδάσκαλος κ' Ἀνδρεόπουλος — Φωτογρ. Κ. Α.

αὐτὸ δὲν μπορεῖ ν' ἀλλάξῃ τώρα, μὰ δὲν σ'ας λέω κανένα ψέμα, πιστέψτε με. Κι' ὅταν θὰ σ'ας τὰ ἐξηγήσω ὅλα, ἴσως κι' ὅλας αὐριο, ἔ, ἂν ἔρθω αὐριο...

— "Ὁχι, δὲν ξέρω, τὸν διέκοψε.

— Δὲν ξέρετε; Λοιπὸν προτιμᾶτε νὰ μὲ ξεφορτωθῆτε μιά γιὰ πάντα σήμερα τὸ βράδυ; Λοιπὸν, καλὰ!

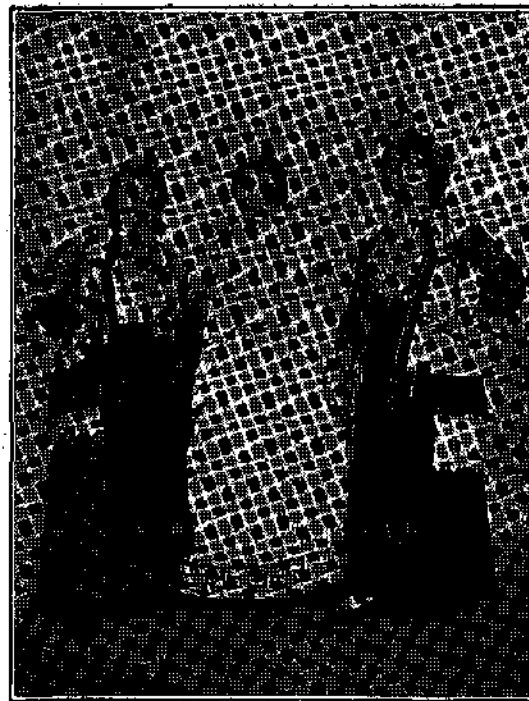
— "Ἐχω πιὸ καλὰ νάρθη σ' ἔσας ὅταν θὰ εἰστε πιά παντρεμένος κ' ἔχετε ἔτοιμο... τὸ σπίτι σας... ἐννοῶ... ὅταν... "Ἐχω καλύτερα νὰ ἔρθω γιὰ ὑπηρετήρια. Ναι, ἔχω καλύτερα ἔτσι.

— "Ἐχετε καλύτερα ἔτσι;

Σιγή.

"Ἐτσι, οἱ διαταγμοὶ τῆς γι' αὐτὸν εἶχαν

θὰ τὸ ἐσκέπτετο ἀκόμα μιά φορά. Τῆς εἶπε: — Συγγνώμη, πού σ'ας μιῶ πάλι γιὰ τὸν Μινούττα. Μὴ ἀνησυχεῖτε, ἔχω τὸν λόγο μου νὰ θέλω νὰ πῶ αὐτὰ πού λέγω. Δὲν θέλω νὰ πῶ τίποτα κακὸ γι' αὐτόν, τὸ ἐναντίον, κ' ἔσεῖς θυμᾶστε πὼς μπροστά σας εἶπα πολὺ καλὰ πράματα γι' αὐτόν. Εἶχα φαντασθῆ πὼς ἴσως αὐτὸς εἶχε τίποτα νὰ κἀνῃ μαζί σας καὶ μοῦ ἦτον ἐμπόδιον γι' αὐτὸ ἔφερα τὴν ὁμιλία ἔτσι. Εἶχα πῆ μάλιστα μεταξὺ ἄλλων πὼς ὁ Μινούττος εἶναι ἱκανὸς ὅπως καὶ κάθε ἄλλος ἀνθρώπος, νὰ θρέψῃ μιά οἰκογένεια, φτάνει μόνον στὴν ἀρχὴ νὰ τὸν βοηθοῦσε κανεὶς. Μὰ ἔσεῖς δὲν θέλατε νὰ μ' ἀκούσσετε; εἶπατε πὼς δὲν ἔχετε νὰ κάνετε τίποτα μὲ τὸν Μινούττα καὶ μάλιστα μὲ παρακαλέσατε νὰ μὴ μιλήσω πιά γι' αὐτόν.

"Ὀμιλὸς τῶν χορῶν τῆς «Τέχνης» — Φωτογρ. Κ. Α.

Καλὰ! μὰ ὅμως δὲν μοῦφυγε ἀκόμα κάθε ὑποψία, δὲν μὲ ἐπείσατε, καὶ λοιπὸν πάλι σ'ας ρωτῶ, ἂν δὲν ὑπάρχῃ κάτι μεταξὺ σας, ἔσας καὶ τοῦ Μινούττα. "Ἄν εἶναι τίποτα, τότε ἀμέσως ἀποσύρομαι ἐγώ. "Ἐ; κουνᾶτε τὸ κεφάλι; γιατί ἄλλιῶς δὲν καταλαβαίνω πὼς ἀρνείσθε νὰ περιμένετε ὡς αὐριο γιὰ νὰ μοῦ δώσετε ἀπάντησι. Κι' ὅμως ἔτσι θὰ ἦτον τὸ δίκαιο. Κ' ἔσεῖς πού εἰστε τόσο καλή!

Τότε πιά ἐνέδωσε, σηκώθηκε μάλιστα, ἦτον συγκινημένη καὶ κλαίοντας καὶ γελώντας τοῦ χᾶιδεψε τὰ μαλλιά, ὅπως καὶ μιά ἄλλη φορὰ πρὶν. Ναι, νάρθη καὶ αὐριο, τὸν θέλει νάρθη, μόνον νάρθη λίγο πιὸ νωρίς, στὶς τέσσερις, στὶς πέντε, ἐνῶσω εἶναι μέρα ἔξω, τότε κανεὶς δὲν μπορεῖ νάρθη νὰ πῆ τίποτα. Μὰ τώρα πρέπει νὰ φύγῃ; θὰ εἶναι καλύτερα ἂν φύγῃ ἀμέσως. "Αχ, ναι, καὶ νάρθη αὐριο, θὰ εἶναι ἐκείνη σπῆτι καὶ θὰ τὸν περιμένῃ...

Αὐτὸ τὸ ἀστεῖο, τὸ μεγάλο παιδί! Μόνον μὲ μιά λέξι ἀνοιγε ἡ καρδιά τῆς κ' ἐγίνετο τρυφερὴ κι' ἀνέβαινε τὸ χαμόγελο στὸ στόμα τῆς. Τοῦ βαστοῦσε ἀκόμα τὸ χεῖρ του ὡς πού σηκώθηκε νὰ φύγῃ, τὸν συνώδευσε ὡς τὴν πόρτα κι' ἀκόμα τὸν βαστοῦσε ἀπ' τὸ χεῖρ. "Ἐξω στὸ κατώφλι τοῦ εἶπε πολὺ δυνατὰ καληνύχτα, σὰν

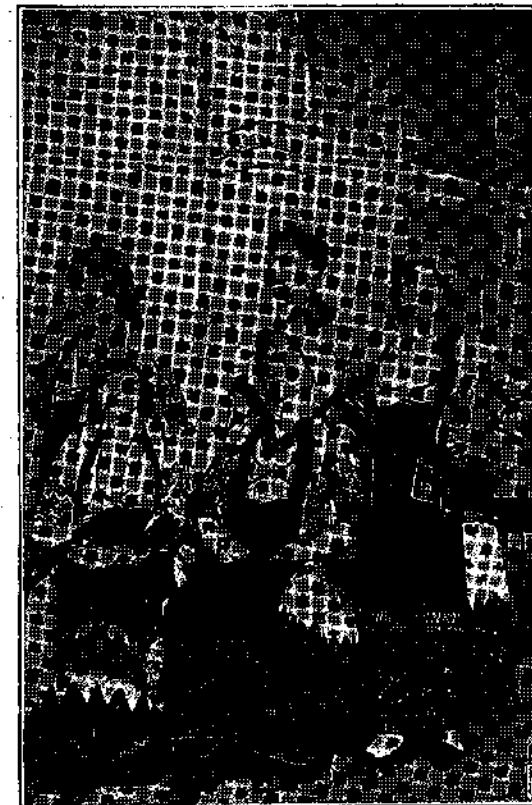
νὰ ἦταν κανένας πουθενὰ κοντὰ καὶ νὰ τῷλεγε στὸ πείσμα του.

Καλὰ, θὰ προσπαθοῦσε ὅμως ἀκόμα νὰ νικήσῃ τοὺς διαταγμοὺς τῆς θὰ ἔβαζε τὰ δυνατὰ του. Αὐριο θὰ τῆς τὰ ἐξηγοῦσε πάλι καλύτερα, δὲν θὰ τῆς ἔκρυβε τίποτα. Ἐπὶ τέλους, δὲν μπορούσε, θὰ τὸν πῆστενε. Ποιὸς ξέρει, ἴσως καὶ νὰ μπορούσε νὰ τὸν ἀγαπήσῃ λίγο, γιατί ὄχι; —

"Ἡ βροχὴ εἶχε παύσει, σχεδὸν εἶχε παύσει, ἐπὶ τέλους. Πού καὶ πού ἐφαίνετο ἓνα κομματάκι σφραγὸς ἀνάμεσα στὰ σύννεφα καὶ μόνον μερικὲς σταγόνες ἔπεφταν ἀκόμα ἀπάνω στὴν ὑγρὴ γῆ.

"Ὁ Νάγκελ ἀνέπνευσε πάλι πιὸ ἐλεύθερα. Ναι, θὰ προσπαθοῦσε πάλι νὰ τὴν κἀνῃ νὰ τὸν πιστέψῃ γιατί νὰ μὴ τὸ κατορθώσῃ; Δὲν γύρισε στὸ ξενοδοχεῖο τριγύρισε λίγο στοὺς μῶλους, πῆγε ὡς τὰ τελευταῖα σπιτάκια τῆς πόλεως καὶ ἔφθασε ἔπειτα στὸν δρόμο τῆς ἐκκλησίας. Πουθενὰ δὲν ἦσαν ἀνθρώποι.

"Ὅταν προχώρησε μερικὰ βήματα, ἔξαφνα εἶδε κάποιον πού σηκώθηκε ἀπ' τὸ πλάι τοῦ δρόμου κ' ἄρχισε νὰ περπατᾷ σὲ ἀρκετὴ ἀπό-

"Ὀμιλὸς τῶν χορῶν τῆς «Τέχνης» — Φωτογρ. Κ. Α.

είχε προσθέσει πώς δὲν θὰ μπορέση ποτὲ νὰ τὸν ξεχάσῃ. Δὲν μπορῶ ποτὲ νὰ σᾶς ξεχάσω, ἔγραφε. Ἐνας τόνος πονετικῶς ἔβγαινε ἀπὸ αὐτὲς τὶς δυὸ τρεῖς γραμμῆς, ἀκόμα καὶ τὰ γράμματα φαίνονταν λυπημένα, κακομοιριασμένα, καὶ ὁμως τοῦλεγε ἀντίο μὴ γιὰ πάντα.

Ἔπεσε σὲ μιὰ καρτέλα. Ὅλα ἦταν χαμένα, χαμένα! Ἀκόμα κι' ἀπὸ κεῖ τὸν ἔδιωχαν. Τί

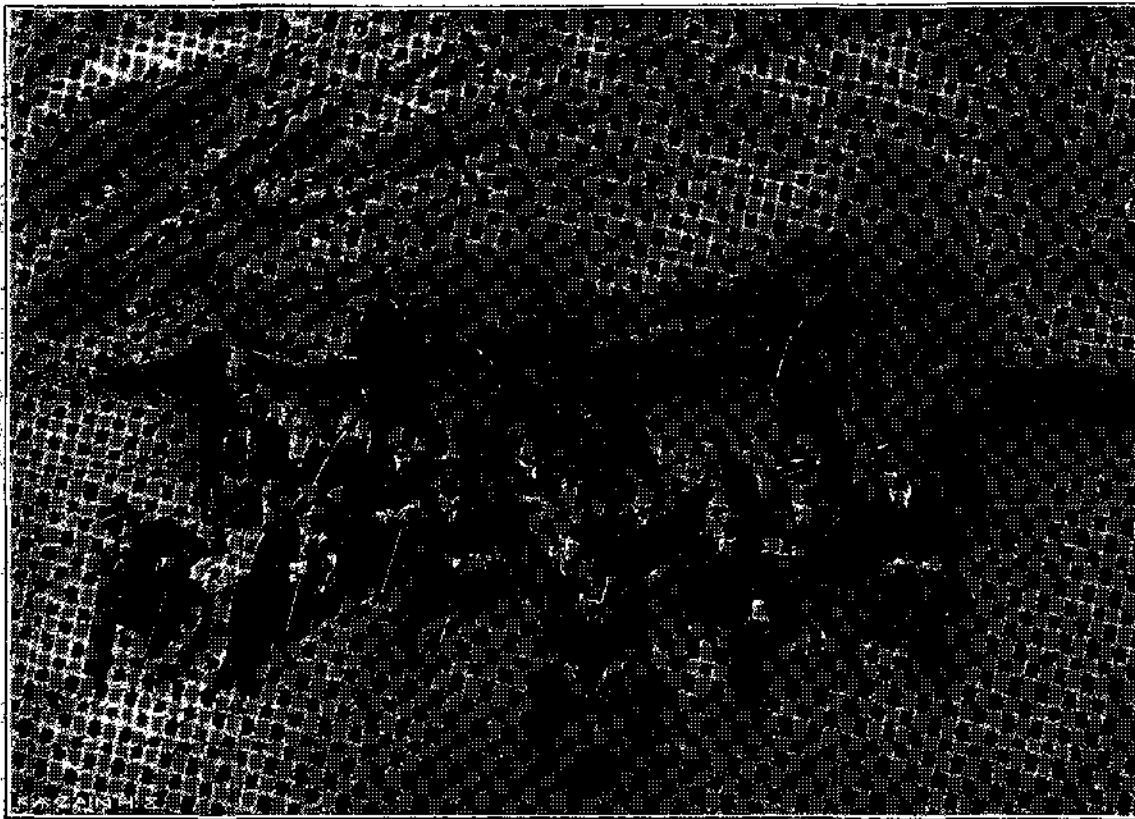
περίεργα ποὺ συνέβαιναν ὅλα πῶς ὅλα μαζεύονταν ἐναντίον του!

Διὰ μιᾶς πετιέται ἀπ' τὴν καρτέλα του! Κυτάξει τὸ ρολοῖ, εἶναι ἕνδεκα ἂν πῆγαινε ἀμέσως ἴσως νὰ τὴν πρόφθαινε ἀκόμα τὴν Μάρθα, πρὶν φύγῃ. Τρέχει κάτω στὸ σπίτι τῆς εἶναι κλεισμένο κ' ἔρημο. Κυτάξει ἀπ' τὰ παράθυρα καὶ στὶς δύο κάμαρες κανεὶς δὲν εἶναι μέσα.

[Ἀπολυθεῖ]

[Μεταφρ. Τ.]

ΚΝΟΥΤ ΧΑΜΣΟΥΝ

Οἱ τελειόφοιτοι καὶ τριτοεῖς τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν ὡς καὶ σπουδασταὶ τῶν Πολ. Μηχανικῶν ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Γεωλογίας καὶ Παλαιοντολογίας κ. Θ. Σκούφου, ἐξέδραμον τελευταίως εἰς Μέγαρον χάριν γεωλογικῶν καὶ παλαιοντολογικῶν μελετῶν. — Κατὰ τὴν διέλευσιν τοῦ χειμῶρος τῶν Μεγαρῶν ἠδυνήθησαν νὰ γνωρίσουν τὸν παλαιοντολογικὸν κόσμον τῶν στρωμάτων, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς τὴν κλειόκαινον περίοδον καὶ διακρίνονται σαφῶς εἰς σχηματισμοὺς βαθῶν ὑδάτων, ἀλμυρῶν καὶ γλυκῶν. — Ὡς χαρακτηριστικὸν ἀπολίθωμα τῶν θαλασσογενῶν σχηματισμῶν ἔχομεν τὸ Cardium. — Ἐπίσης ἔχομεν τῶν λοιπῶν σχηματισμῶν ἀπολίθωματα: melania, melanopsis ἐν ἀφθονίᾳ μεγίστη, ceritium, paludina, perita, peritina planorbis cornu, ὡς τοπικὸν ἀπολίθωμα ὁ limneus megarensis, κυρίως εἰς πηγήνας. — Ὁραϊότατα παρουσιάζονται παραδείγματα γεωτεκτονικῆς προελεύσεως: ρήγματα θαυμάσια, σφῆνες, κατολισθήσεις, στολιδώσεις ποικιλώταται, ὡς αἱ ἀπεικονιζόμεναι εἰς τὴν φωτογραφίαν. — Οἱ φοιτηταὶ κατέγειναν εἰς τὴν συλλογὴν καὶ μελέτην τῶν ἀπολιθωμάτων, βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῶν, ὁ ὁποῖος ἀνέπτυξε καὶ τὸν τρόπον τῆς γενέσεως τῶν ἐκεῖ στρωμάτων.

Φωτογρ. Κ. Α.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΣΤΟ ΑΣΤΡΟ

Ἄστρο χλωμό, μήνυμα στέλνε
ἀπὸ τὸν οὐρανὸ!
Φώτιζε μὲ φέγγος εὐεργετικὸ
τὰ μάτια τῆς ψυχῆς! —

Ἡ σκοτεινὴ συμβολικὴ σου γλῶσσα δρεῖλει
μόνον ἀβέβαιους πόθους νὰ γεννάῃ!
Μάθε με μολαταῦτα νὰ βλέπω καθαρὰ
ἀνάμεσ' ἀπ' τοῦ μέλλοντος τὸν κέπλο! —

Σκόρπιζε μολαταῦτα τὸ σύννεφο τὸ μαῦρο
[τῆς ἀμφιβολίας
τῆς ἀπλωμένης πάνω στὴν ἀρρωστη καρ-
διά μου,
κάμε νὰ λάμπῃ ἀνάμεσα στὴ σκοτεινιά
μιὰ χαραυγὴ εὐτυχισμένης βεβαιότητος! —

Ὁμίενα! ἀπόκοιτη εἶναι ἡ προσεχὴ μου —
τολμῶ ν' ἀποζητῶ τὴ βεβαιότητά! —
Ἐνα τῆς γῆς παιδί εἶν' ἀραγε ἱκανὸ
νὰ ὑψωθῇ πάνω ἀπ' τὴ γῆ! —

Ὡ! θέλω νὰ ἱκανοποιῶμαι
μὲ τὸ γλυκὸ τῆς πίστης φῶς, —
ἂν δὲ μπορῇ κανεὶς ἐδῶ νὰ βροῖσκῃ τὴν ἀλήθεια,
— θέλω νὰ τρέφουμαι μ' ἐλπίδα —

Ὅταν λοιπὸν τάστ' ἐμὲ τὸ χλωμό
θὰ λάμπῃ μακριά,
θὰ προτιμῶ στῆς νύχτας τὴ γαλήνη
νὰ κοιτάζω τάστρο μου. —

[Μεταφρ. Β.]

ΕΝΡΙΚ ΙΥΕΝ

“ΑΤΕΛΕΙΩΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ,,

Νειρεύομαι ἓνα νησι ἀρχαῖο,
ἓνα ἑλληνικὸ νησι ποὺ τὸνομά του νᾶναι ἀπὸ
[ἀγνὸ χρυσάφι,
ἀνοιγμένο — τριαντάφυλλο — πάνω στὸ γαλάζιο
κάποιας Ἴονικῆς θάλασσας.

Τὸ βλέπω νὰ καθρεφτίζεται μέσ' τὸ νερὸ,
τούφα πρασινάδας μυρωμένη,
μὲ τὰ σπύτια του σπαρμένα ἐδῶ κ' ἐκεῖ,
ὀλόλευκο στοῦ λόφου τὸ πλειρό.

Βλέπω στοῦς μαρμάρινες
νὰ ξεπετοῦν στὸν ἥλιο ποὺ ἀνεβαίνει,
τις ἑλῆς στὸν ἄνεμο νὰ φρίσσουν
καὶ τὶς μέλισσες μέσ' τὰ δέντρα.

Οἱ Παρθένες παγαίνουν σιγανὰ
σέρνοντας σὲ λειβάδια ἀφοδεῶν
τὰ πέπλα ποὺ ἀναπλάθουνε τὰ σώματά τους
μέσ' σὲ μεγάλες ἀνάλαφρες κι' ἀέρινες πτυχῆς.

Ἦρεμος εἶν' ὁ οὐρανός· πάλλεται μακρὰ
τοῦ χρώματος ὁ ἕμνος ὁ θεϊκός.
Ἐνα παιδί, ὄραϊο σὰν λουλούδι,
τραγουδεῖ τὴν ψυχὴ τοῦ Θεοκρίτου.

Καράβια στὸ ἀπόμακρο περῶνε,
ἐρχόμενα ἀπὸ τ' Ὀφῆρ καὶ τὴ Γολκόνδη
ἢ Ἀφροδίτῃ διπλῶναι τὴ ξανθιά γύμνια τῆς
μέσα στὸ πρωῖνὸ χαμόγελο.

Νειρεύομαι ἓνα νησι ἀρχαῖο,
ἓνα ἑλληνικὸ νησι ποὺ τὸνομά του νᾶναι ἀπὸ
[ἀγνὸ χρυσάφι,
ἀνοιγμένο — τριαντάφυλλο — πάνω στὸ γαλάζιο
κάποιας Ἴονικῆς θάλασσας.

[Μεταφρ. Μ.]

ΛΑΜΠΕΡ ΣΑΜΑΙΝ

ΤΑΦΒΕΑ ΚΑΙ ΑΔΕΛΙΝΑ

— Δημοτικὸ τραγούδι τῆς Σουηδίας —

Σ' ἓνα νησι ὁ Τάφβελ κ' ἡ πολυαγαπημένη
τοῦ Ἀδελίνα παίζοντε μὲ χρυσὰ ζάρια. Τὴν
πρῶτη φορά, ποῦρριξαν τὰ ζάρια, κέρδισεν ὁ
Τάφβελ.

— Ἄκουσε, περήφανη Ἀδελίνα, τί θέλω νὰ
σοῦ πῶ: Πόσον καιρὸ θὰ μένῃς παρθένα, περι-
μένοντάς με;

— Γι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ζητήσω τὴ συμβουλὴ
τῶν γονέων μου· μὰ θὰ σὲ περιμένω ὀκτὼ
χρόνια.

Καβαλλικεύει ὁ Τάφβελ ἄλογό του καὶ γλυ-
κοχαιρετάει χίλιες φορές τὴν Ἀδελίνα τὴν
περήφανη.

Τοῦ ὑποσχέθηκε νὰ περιμένῃ ὀκτὼ χρόνια· μὰ
κεῖνη δὲν μπόρεσε μήτε δυὸ μῆνες νὰ περιμένῃ.

Φεύγει ὁ Τάφβελ μὲ τὸ καΐκι του. Ἡ Ἀδε-
λίνα παντρεύεται μ' ἓναν ἔμπορο. Ἀπάνω στὰ
ὀκτὼ χρόνια ἀρχίζει ὁ Τάφβελ τοῦ γυρισμοῦ τὸ
ταξίδι καὶ στὰ ἑννιά φτάνει στὸν τόπο του.
Ἄραζει τὸ καΐκι του στὴν ἀρογιαλιά. Ἐνας
ἔμπορος στέκεται στὴν κατάσπρη ἀμμουδιά:

— Πές μου, καλὲ καὶ πλούσιε ἔμπορε, τί κάνει
ἡ Ἀδελίνα, ἡ ἀγαπημένη μου ἀρραβωνιαστικιά;
— Δὲν ἔχω νέα τῆς σήμερα. Χθὲς κοιμήθηκα
στὴ χιονάτη ἀγκαλιά τῆς.

Τραβᾷ τὸ τρομερὸ σπαθὶ τοῦ ὁ Τάφβελ καὶ
κόβει τὸ κεφάλι καὶ τὰ χέρια τοῦ ἔμπορου. Πη-

δέχτηκα. Είπε στους επιβάτας του πού άρχισαν να δυσπιστούν στην ναυτική του σοφία.

— Βλέπετε, μιá φορά στα τόσα χρόνια μās τυχαίνει τέτοια περίστασις, και γι' αυτό λησμονούμε κι' έμεις τί έδιαβάσαμε.

Πού θα ειπή: για να έχουμε φρέσκιες τις γνώσεις μας πρέπει να επαναλαμβάνεται κάθε ήμερα αυτή ή διασκεδαστική ιστορία των Δαρδανελιών...

Ηθοποιός να αυτοκτονήση, — ποτέ δεν είχε άκουσθή τέτοιο πράγμα. Το πλάσμα αυτό της αιωνίας μεταμορφώσεως, από δσους έμελέτησαν την Ιδιοσυγκρασίαν του, θεωρείται σαν σιδερένιο. Γιατί ποτέ δεν ζή με το έγώ του. Ζή στην ήθικην κατάστασιν ενός ρόλου πού θα παίζη το βράδυ. Όλη την ήμερα προνοδιαβαίνει από έμπρός του ο έαυτός του έτσι, κι' εκεί πού έξαφνα πās να του μιλήσης για πράγματα έγκόσμια, αυτός σε κυττάζει περήφανα, είτε μ' έναν οικτο, πού δεν τον ξεηγεις έσύ, — μά όμως είναι δικαιολογημένος ο οικτος, γιατί, σε μυστικήν σκηνήν, έμπρός στο βλέμμα του ήθοποιού, ανέμισε το πριγκηπικό βελούδινο επανωφόρι πού θα φορέση το βράδυ. Και σε κυττά, και σου άπαντιά από την θέσι αυτή, — πριγκηπας από τώρα, πειδ εύτυχιμένος άπ' τους άλλθινούς. Νά ή ζωή πού τον κάνει σιδερένιο. Έπειτα ο ήθοποιός είναι κοσμοπολίτης. Δεν είναι ούτε χριστιανός, ούτε έβραϊός, ούτε αίρετικός. Μά κοσμοπολίτης και μοιρολάτρης. Ζή την φιλοσοφικήν σκέψιν, πού μέσα του υφαινεται άσυναισθητα από την εντύπωσι του ενός και του άλλου ρόλου, δσους εντύθηκεν ως τώρα για να βγάλη το ψωμί του, είτε για να φθάση στην κορυφήν ενός έρμηνευτού. Αύτός δεν τó νοιώθει. Μά τó νοιώθει κάθε άλλος, φίλος της ψυχής του και τής τάλαιπωρίας του. Όπως πετā τα φορέματα, πετā και τις έγνοιες, πού τον κυκλώνουν πολλές φορές με κίνδυνο να του δοφήσουν την ζωή. Όμως αυτός υπήρξε πάντα περιφρονητής και των δύο. Και για να ξεύρη να περιφρονή, ποτέ δεν έπέθανε θεληματικά.

Τελυταία άκούσθηκε αυτή ή παράξενη είδησις: «Ηθοποιός νέος και άρσιός, έκαμε τον σταυρό του κι' έκηρυκίσθη στη θάλασσα ζητώντας τον θάνατο». Δηλαδή έγινε χριστιανός — για να κινή σταυρό, — κι' έγινε και άνθρωπος. Αύτός, πού δεν ήταν ποτέ, ούτε τó ένα, ούτε τó άλλο, Έχάλασε λοιπόν και τó γένος των ήθοποιών. Άρχισαν ν' αγαπούν τον έαυτό τους, να ζητούν μιάν άπολύτρωσι, να γίνωνται πονόψυχοι για την ίδια τους τή σάρκα. Άλλοίμονο.

Άν εξακολουθήση αυτό, ποιός τότε θα γενή ο βουτηχτής στους βυθούς των ανθρώπινων παθών για να μās δίνη τις βαθειές συγκινήσεις, για να μās δίνη την ευκαιρία να μελετάμε τον έαυτό μας στον άντικατοπτρισμόν...

Η πόλις των Αθηνών είχε σαν ένας κατά ξερος κήπος τον χειμώνα και ξανανθίζει σαν δρυμητικά έρχονται τα μελισσια των ήθοποιών. Τί βούισμα και τί κακό! Είναι ο δυνατώτερος παλμός της άναιμικής πρωτευούσης, πού ζή πειδ βαθειά τó καλοκαίρι. Όμορφες είτε άσχημότες γυναίκες, φορέματα παράξενα, πρόσωπα ξυρισμένα και άγρια από την περιπλάνησι. Η ζωή του ήθοποιού είναι τοιγγάνικη. Σήμερα έδω, αύριο — ποιός ξεύρει. Ός πού να ξαναγυρίσουν εκεί από όπου ξεινήσαν. Κάθε χρόνο αυτός ο μεγάλος κύβλος. Κι' αν τó κύμα, σπρωγμένο από τη manία του χειμωνιάτικου βορειά, σπάση τó τιμόνι, και ξεπέσουν σε κανένα άπολιτιστο άκρογαλί, δεν πειράζει. Το βράδυ τρώνε στην ταβέρνα με τους ψαράδες και με τους σφουγγαράδες, κάτω από μιá κλαφιάρικη λάμπα καπνισμένη, πού μισοσβύνει στην ξυλένια φιλόξενη δροφή. Δίπλα — δίπλα με τους ταπεινούς αδελφούς της θάλασσας και του βουνού, τρώνε τó ψωμί και τó άλάτι, — σαν έτσι έτυχε. Ύστερα από δυό μέρες δεν είναι καθόλου παράξενο να βρεθούν οι ίδιοι ήθοποιοί σε κανένα πάρκο άριστοκρατικό, και οι δροσιές συντριβανιών και τó ψιδύρισμα μεταξωτών πού γλυκοπέρνονται ψιδυριστά στα σκοτεινά λουλούδια να τους μεθάη την ψυχή. Όμως παντού και πάντα είναι οι ίδιοι. Σαν ξαφνιασμένοι, σαν άνήσυχτοι για την άλλη στιγμή. Ός πού μιá μέρα ένας σιδηρόδρομος, ένα καράβι τους ξαναφέρει στο μεγάλο κέντρο. Είναι γεμάτοι χαρά, τρεμούλες και διάχυσι. Τα άμαξια άπάνω, κάτω, — τους τρέχουν για τις πρώτες παραγγελίες. Οι γυναίκες δνειρεύονται σωρούς από μεταξωτά, ύφασμένα με μάγια και με γοητείες. Είναι τόσο φυσικό. Η Γυναίκα δνειρεύεται κάτι και αυτή — τó έργο πού θα συνταράξη ζητā τριγύρω της, στον άπεραντο κόσμο της Ίδέας.

Τά θέατρα βουίζουν από σφυριές και σε λίγες μέρες άνοίγονται οι πόρτες φρεσκοβαμένες, στο πλήθος τó δρυμητικό. Όμως τί θα ίδη αυτό τó πλήθος; Θα εύρηθώ να ίδη κάτι άνώτερο από άλλους, — αλλά και κάτι άλλο θα εύρηθώ: να μπορείση να εκτιμήση και να συντρέξη αυτό τó άνώτερο. Τό είπαμε τόσες φορές. Είναι καιρός πειά. Προσήλυτοι στη θεσηκεία του μέλλοντος, ας λάβουμε μέρος τώρα πού αποθεώνεται ή Τέχνη.

ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Γ Α Α Η Η Ν

Στά περιβόλια άπόστασε ο άγέρας να σφυριξή,
φύλλο δεν σσιέται πειά,
στο μάλο πέρα έπαψε ο μάλος να γυριζή,
δεθθηκαν τα πανιά!
Τά χελιδόνια κάθησαν πάνω στο μάλο τάρα
και μέσ' στο μάλου τα νερά δικλά φανήκαν όλα!
Στήν πόρτα έφάνη ο μυλωνάς με χέρια σταυρωμένα
άπ' την άπελαιοιά,
κι' άπ' τó δρομάκι πέρασε ο ναύτης φορτωμένος
της βάρκας τα πανιά!

Π Α Σ Χ Α Σ Τ Η Σ Τ Α Ν Η

... Ευπήσαν άπ' τά σήμαντρα... κι' ο πιο γέρω-τρο-
στη μέση τώρα στέκει [πάνος
και τη λαμπάδα άνάβοντας, με πίστι ξεφωνεί:
παιδιά, «Χριστός άνέστη».
Τρίς τó τροπάρι τάπανε — τρίς τó τούφεκι άδειάζει...
και στρώνουν τó τροπέζι...
άλλοι φιλιούνται άδελφικά, άλλος κρασι τους βάζει
κι' άλλος φλογέρα παίζει!

Σκόςος B. Κ. ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ

Α Α Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Κον Β. Α. (Σκόςος). — Δημοσιεύουμε τά δύο. Είναι άπλά και καλομετρημένα.

Κον Ν. Κ. (Ανδριανούπολι). — Τί μαλλιαρισμοί είναι αυτοί. Με τά σωστά σας νομίζετε ότι γράφετε ελληνικά;

Κον Ν. Α. (Αλεξάνδρειαν). — Ό,τι μās έστειλάτε είναι τόσο κοινόν στην έμπνευσιν και έχει και λάθη στιχουργικά άκόμα. Η «ζωγραφιά» είναι τó καλύτερό σας. Άρσιόι οι στίχοι:

Έρμη βαρκούλα στη στεργιά
βλέπει μπροστά τó μνήμα.

Κον Γ. Τ. — Άπαράδεκτον.

Κον Π. Β. (Τοβορον). — Μελετήσατε. Έχετε στο ποιήμα σας πολλά λάθη πού τó αποκλείουν της δημοσιεύσεως.

Κον Α. Σ. — Είχαμε λάθη τους «Καινούργιους Σκοπούς» και δημοσιεύσαμεν ένα εύμορφο έξάστιχο. Οι «ρυθμοί» σας είναι άτελέστεροι και ως συμβολισμός και ως έκφρασις.

Κον Ι. Ν. (Αθήνας). — Τό διήγημά σας «Ιστορίες Χωριάτικες» έχει θέμα κοινότατο. Καλή ή φέρμα του

άλλ' αυτό δεν άρκεί για ένα έργο. Κι' ο τύπος του Μπαρμπα Μαθίου καλός.

Κον Γ. Χ. (Αθήνας). — Η γλώσσα σας, ή έκφρασις σας είναι τόσο παλαιαία. Άφήστε προσωρινά τó γράψιμο και διαβάστε νέους συγγραφείς.

Κον Παπ. (Πύργου). — Πολύ κοινό τó θέμα σας καθώς και ή διατύπωσις τó μέτρον σωστό, μά αυτό δεν άρκεί.

Κον Άντ. (Ένταθθα). — Θα ειπούμε και για σας τó ίδιο. Έμπνεεσθε, γενικάς οι νέοι, από τους παλούς ρωμαντικούς ποιητάς. Κυτάξτε τή ζωή σας, — και τότε θα γράψετε κάτι καλύτερο και πειδ ζωντανό.

Κον Άντ. (Ένταθθα). — Σ' αυτό τó ποιηματάκι δεν είσατε καθόλου σαφής.

Κον Νικ. Κιρ. — Άπαράδεκτον.

Κον Πεύκ. Άσ. — Δεν έχετε καθόλου ιδέαν του ρυθμού. Έπειτα, — είναι συμβολικό τó γράψιμό σας; δεν έγνωσθη τίποτε. Άφήστε καλύτερα τó γράψιμο και διαβάστε — επί του παρόντος.

Κον Γεώρ. Χαρ. — Αυτό πού μās έστειλάτε είναι δλόκληρο βιβλίο. Και θα τó δημοσιεύαμε, μά δεν αξίζει τόν κόπο. Ό σκοπός μας είναι να ξεθάψουμε την μιαν ποιητική δρυή πού θα τύχη να βρισκεται στις ψυχές των νέων, κι' όχι να τους δημοσιεύουμε κάθε παιδικήν τους δρυή.

Κον Άντ. (Σκόςος). — Δεν έχετε δικηο. Δημοσιεύσαμε δικά σας. Ό «Νερόμυλος» έχει άρσιούς τους πρώτους τρεις στίχους:

Κουράσθηκε ο νερόμυλος μερόνυχτα νάλέθη,
φθαρήκανε οι πέτρες του, έγέρασε κι' αυτός...
άσαν τόν νοικοκύρη του, πού μπρος στον τάφο στέκει.

Παρακάτου όμως...! Έπειτα ο στίχος «δταν ο γέρωμυλωνάς τις πέτρες του χαράξη» πού δεν δίνει καλά ένα νόημα, χαλά δηλ την άρμονία του ποιήματος.

Κον Πάμ. Β. (Κασσάνδρα). — Η «άπογοήτευσις» δεν έχει κανένα ρυθμό και τó χαρακτηρίζει ένα άνεπύφορο κουραστικό πένθος. Μά πώς γράφετε έτσι. Άφήστε επί τέλους τους σταυρούς και τά μαγύρια, — για όνομα του Θεού. Κυτάξτε στις εδμορφίες της ζωής τó άλλο σας ποιήμα «οι πόθοι» είναι κάτι καλύτερο. Ξεχωρίζουν αυτοί οι στίχοι:

Κύταξα μέσα στής ζωής τόν μαγικό καθρέφτη
κι' είδα περίσιες εύμορφίες, δόξες και χάρες τόσες,
— και στην ψυχή μου ξύπνησαν άγνωστοι, μύριοι πόθοι.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

15 — 30 Ἀπριλίου

Ἡ θερμὴ ὑποδοχὴ ποῦ ἔκαμεν ὁ Κάιζερ εἰς τὸν κ. Βενιζέλον καὶ ἡ μακρὰ συνδιάλεξις των, ἂν καὶ δὲν ἔγιναν σχεδὸν καθόλου γνωστὰ τὰ κύρια σημεῖα της, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς πολλὰς ἐφημερίδας νὰ τονίσουν μὲ κύρια ἄρθρα τὸ σπουδαῖον γεγονός, ποῦ συνετέλεσθη εἰς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος: Ὅτι δηλαδή ὁ πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος, ἀπυθνούμενος τὴν τελείαν ἀφοσίωσίν του εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐγκαινιάζει νέαν περίοδον ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, φερόμενος πρὸς τοὺς κόλπους τῆς Γερμανίας, ἣ ὅποια δὲν θὰ εἶναι πλέον ἐχθρὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐθνικῶν της δικαιῶν. Χωρὶς νὰ εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ ἔως τώρα πολιτικὴ τοῦ κ. Βενιζέλου ἦτον Ἀγγλόφρον, δὲν ἤμπορεῖ ἐξ ἄλλου νὰ θεωρηθῆ ὡς βέβαιον τὸ ὅτι ὁ Ἕλλην πρωθυπουργὸς ἐγκαινιάζει πολιτικὴν Γερμανόφρονα. Ὑποθέτομεν ὅτι ἀπὸ ὅλα αὐτὰ δὲν συνέβη οὔτε θὰ συμβῆ τίποτε, καὶ ὅτι αἱ ἀναγραφασαὶ τὰς ταιαυτάς κρίσεις καὶ σκέψεις ἐφημερίδες δὲν τὰς ἀνεγράψαν, πιστεύουσαι εἰς αὐτὰς σοβαρῶς, ἀλλὰ μάλλον διὰ τὴν εὐρισκὸν ἀφορμὴν νὰ διατυπώσουν ἀπεριφράστως κατηγορίαν ἐναντίον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ὅτι ἀκολουθεῖ πολιτικὴν Ἀγγλόφρονα, ἣ ὅποια παρακολοῦει καὶ τὴν εὐνοϊκὴν λύσιν τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος.

Θὰ ἦτο πρῶγμα πολὺ φλιβερόν καὶ περισσότερον ἐπιζήμιον διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἂν συνέβαινε τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ. Ἡ Ἑλλὰς, κράτος μικρὸν καὶ ἐξαρτώμενον πολὺ ἀπὸ τὴν θέλησιν τῶν ἰσχυρῶν, εἰς τὴν διεκδίκησιν τοῦλάχιστον τῶν ἐθνικῶν του δικαιῶν, θὰ διέπρατε σφάλμα μέγιστον, ἂν ἔδεικνυε καὶ τάσεις τόσοσ φανεράς ὅσας προσκολληθῆ εἰς τὸ ἄρα μίᾶς μεγάλης Δυνάμεως, ἐκδηλοῦσα οὕτω πανηγυρικῶς τὴν πρὸς αὐτὴν προτίμησιν τοῦ καὶ κινδυνεύουσα νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐναντίον της δυσἀρέσκιαν ἄλλης. Οἱ μικροὶ δυστυχῶς δὲν ἤμποροῦν οὔτε τὰς προτιμήσεις των νὰ δεκνύουν ἀτιμωρητεῖ, ἐφ' ὅσον αἱ προτιμήσεις καὶ αἱ ἐχθρότητες ἀποβλέπουν καὶ εἰς τὴν ἐξυμνήθεισιν ὀλικῶν συμφερόντων. Ὑποθέτομεν δὲ ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ ἔχη καὶ πάλιν τὴν ἀτυχίαν νὰ ἐπαναφέρῃ μὲ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν της τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὅποιαν ἡ Ἀγγλίτσοσα ἢ Ρωσσίτσοσα ἢ Γαλλίτσοσα πολιτικὴ τῶν κυβερνητῶν της ἐδημοῦργησε δι' αὐτὴν τόσοσ βλάβας καὶ τόσοσ συμφορὰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς. Σήμερον ἢ ἀπέναντι τῶν ἰσχυρῶν πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος πρέπει νὰ εἶναι μία: Οὐδεμία πρὸς οὐδένα προτίμησις, μέχρις ὅτου καταστῆ ἰσάνη, ὥστε νὰ ἐπιζητήται ἡ φιλία της καὶ τὴν φιλίαν της ταύτην νὰ προσφέρῃ ὑπὸ ὄρους ἐπωφελεῖς δι' αὐτήν.

Τὸ ἀνοφελές τῆς στενῆς προσκολλήσεως τῆς Ἑλλάδος εἰς μίαν οἰανδήποτε μεγάλην Δύναμιν ἢ καὶ εἰς περισσότερας καταδεικνύεται διὰ μίαν ἀκόμη φασὸν σήμερον καὶ μὲ τὸ Κρητικὸν ζήτημα. Εἴτε Ἀγγλόφρονα, εἴτε Γερμανόφρονα πολιτικὴν ἀκολουθεῖ ἡ Ἑλλὰς, τὸ Κρητικὸν ζήτημα ἀπομένει εἰς τὴν ἰδίαν ὀδυνηρὴν κατάστασιν. Αἱ προστάτιδες Δυνάμεις μὲ τὰς ἐπανεληγμένους δηλώσεις τῶν ὑπευθύνων ἰπουργῶν των διαβεβαίουν ὅτι δὲν δύνανται νὰ μεταβάλουν τὴν πρὸ καιροῦ διατυπωθεῖσαν γνώμη των, ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψουν τὴν ἀλλαγὴν τοῦ καθεστώτος εἰς τὴν νῆσον καὶ ὅτι πάσα πρὸς τοῦτο ἀπόπειρα τῶν Κρητῶν παρὰ τὴν θέλησιν τῶν Δυνάμεων θὰ ἐπιφέρῃ τὴν ὀπι-

σθροδότησιν τῆς ὑποθέσεώς των. Οἱ Κρητῆς ἐξέλεξαν τοὺς ἀντιπροσώπους των ποῦ θὰ παρακαθίσουν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινοβόλιον καὶ ἀπέστειλαν μέρους αὐτῶν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄλλ' ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, γνωρίζουσα βεβαίως καλῶς τὰς σκέψεις καὶ τὴν θέλησιν τῶν Δυνάμεων δηλοῖ ἀπεριφράστως, ὅτι δὲν θὰ τοὺς δεχθῆ, διότι καμία Δύναμις, ὅσον φιλικῶς καὶ ἂν διακείται πρὸς τὴν Ἑλλάδα, δὲν θὰ βοηθήσῃ αὐτὴν εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Κρητικῶν πόθων, ἐφ' ὅσον τοῦτο προσκρούει εἰς τὴν θέλησιν ἄλλων Δυνάμεων. Οἱ Κρητῆς ὅμως — μέχρι σήμερον τοῦλάχιστον — δὲν φαίνονται διατεθειμένοι νὰ ἀπογορησούν. Τὸ εἶπε σαφῶς καὶ μὲ ἀριετήν πικρίαν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Κρήτης σύμβουλος κ. Λυωνάκης. Καὶ δὲν ἤξευρομεν, ἂν ἡ τοιαύτη τῶν Κρητῶν στάσις δὲν εἶναι ἡ καλύτερῃ ἀπέναντι τοῦ σημείου, εἰς τὸ ὅπολον περιήλθον τὰ πράγματα.

Τὸ Κρητικὸν ζήτημα — πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον — δὲν φαίνεται ἀπειλοῦν διατάραξιν τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων, αἱ ὅποια μετ' ὅλην τὴν ὑποβόσκουσιν εἰς ἀμφοτέρω τὰ κράτη ἀνησυχίαν, δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς εἰσελθοῦσαι εἰς ὀμαλιότεραν ὁδόν, ἀφοῦ καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δὲ οἱ προσεβταὶ εὐρισκόνται ἐν πορείᾳ, μεταβαλίνοντες εἰς τὰς ἔδρας των μετὰ πολύμνηον ἀναβολήν.

***

Ἡ κακοδαμονία, ποῦ μοιρῶζει τὴν Κύπρον ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς καὶ ἡ ἀστοργος πρὸς τὴν χώραν αὐτὴν καὶ τὸν κατοίκου της πολιτείας τῶν δεσποτῶν της, ἢ παραβίασις πολλῶν δικαιῶν της, ἢ περιφρόνησις πρὸς ἀξιώσεις της νομίμους καὶ εὐλαβῶς διατυπωθεῖσας ἐξέσπασαν εἰς μίαν γενικὴν τὸν Ἑλληνικὸν πληθυσμὸν — ὅστις ἀποτελεῖ τὰ $\frac{1}{2}$ τοῦ ὅλου τῆς νήσου πληθυσμοῦ — διαμαρτυρίαν, τῆς ὁποίας προηγήθη ἡ οὐσσοσμος παραιτήσις τῶν Ἑλλήνων βουλευτῶν. Ἡ διαμαρτυρία στρέφεται κατὰ τῆς Ἀγγλικῆς κατοχῆς καὶ τῆς παρασπονδίας τῆς Κυβερνήσεως τῆς χώρας. Πολυἀριθμὰ καὶ ἐπιβλητικὰ συλλαλητήρια συνεκοιτήθησαν εἰς τὰς κεραιώτερας πόλεις καὶ ψηφίσματα ἐπεδόθησαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν διατυπώοντα μὲ πόνον καὶ μὲ γλώσσαν θαρραλέαν τὰ παράπονα καὶ τὴν δεινὴν θέσιν τῶν κατοίκων τῆς νήσου. Καὶ πάντα ταῦτα τὰ ψηφίσματα καὶ αἱ διαμαρτυρίαι καταλήγουν εἰς τὴν ἐκφρασιν τοῦ βαθυτάτου τῶν Κυπρίων πόθου: τὴν ἐνωσιν τῆς πατρίδος των μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ, ποῦ διαμαρτύρονται οἱ Κύπριοι κατὰ τῆς κακοδαμονίας τῆς χώρας των, κατὰ τῆς ἀναληγσίας τῶν κυβερνητῶν των καὶ ποῦ ἐκφράζουν τόσοσ πανηγυρικῶς τὸν ἐνωτικὸν των πόθον.

Ἡ σύγχρονος ἱστορία των εἶναι γεμάτη ἀπὸ τοιαῦτα γεγονότα. Ἄλλὰ τὰ παράπονα των καὶ αἱ αἰτήσεις των δὲν εἰσηκοῦσθησαν ποτέ. Τοῦτο βεβαίως δὲν εἶναι τιμητικὸν διὰ τὸν Ἀγγλικὸν πολιτισμὸν. Ἡ σημερινὴ διαμαρτυρία των εἶναι ἡ σοβαρωτέρη ἀπὸ κάθε ἄλλην. Θὰ εἰσακουσθῆ τοῦλάχιστον αὐτῇ: Δὲν τὸ ἐλπίζομεν. Ἄλλ' οἱ Κύπριοι δὲν θὰ παύσουν τὸν ἀγῶνα των. Καὶ τοῦτο θὰ εἶναι ἡ ζωτικὸν ἀπόδειξις τῆς ψυχικῆς δυνάμεως ἐνὸς λαοῦ, ποῦ ἔχει καὶ γνωρίζει ν' ἀκολουθῆ τὸ ὀρισμένον πρόγραμμά του διὰ τὴν πολιτικὴν του ἀποκατάστασιν. Μία μικρὰ νήσοσ τολμᾷ καὶ στήνει τὰ ἰδανικὰ της ἀπέναντι τῆς ἀνελευθέρου καὶ ὀλισιτικῆς πολιτείας ἐνὸς ἰσχυροτάτου Κράτους.

ΤΡΙΦΙΛΙΟΣ